

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

3.

9.

5.

12.

4.

Vzdělávací programy

v Národním pedagogickém
muzeu a knihovně
J. A. Komenského

16.

8.

O MUZEU

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského bylo založeno v roce 1892 českými učiteli, aby uchovávalo a dokumentovalo tradice českého školství a pedagogiky. Patří mezi nejstarší muzea v České republice. Od roku 1991 je resortním muzeem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Stálá interaktivní expozice **Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě** pod záštitou České komise pro UNESCO, krátkodobé výstavy i edukační programy pro děti a mládež jsou zaměřeny na dějiny českého školství, pedagogiky a vzdělanosti v návaznosti na dílo a odkaz učence a myslitele světového významu, Učitele národů, Jana Amose Komenského. Svého druhu jediná výstava v České republice nabízí rovněž krátké naučné filmy, odborné publikace, přehled školních obrazů, vysvědčení či různé formy psaní.

Od roku 1996 jsou sídlem muzea dva historické domy v Praze na Malé Straně, dům U Zlatého slunce a dům U Zlatého šífu. Nově zrekonstruované prostory těchto domů poskytují inspirující prostor pro nejrůznější společenské akce, koncerty, kulturní podvečery, konference, školení.

NABÍDKA VZDĚLÁVACÍCH POŘADŮ, VÝTVARNÝCH DÍLEN A ODBORNÝCH BESED A PŘEDNÁŠEK

Mateřská škola

Z babiččiny a mamínčiny aktovky (<i>Vzdělávací pořad</i>)	6
Za tajemstvím písma a papíru (<i>Výtvarná dílna</i>)	7

Základní škola – 1. stupeň

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě (<i>Samostatná práce</i>)	10
Pojď sem, dítě (<i>Vzdělávací pořad – Jan Amos Komenský</i>)	12
Z babiččiny a mamínčiny aktovky (<i>Vzdělávací pořad</i>)	13
Ve škole české královny Marie Terezie (<i>Vzdělávací pořad</i>)	14
Za tajemstvím písma a papíru (<i>Výtvarná dílna</i>)	15
Středověká škola (<i>Výtvarná dílna</i>)	16
Malý písař (<i>Výtvarná dílna</i>)	17
České školství v proměnách staletí (<i>Vzdělávací pořad – beseda</i>)	18

Pořady pro školy jsou koncipovány v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem.

Základní škola – 2. stupeň

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě (<i>Samostatná práce</i>)	20
Pojď sem, dítě (<i>Vzdělávací pořad – Jan Amos Komenský</i>)	22
Ve škole české královny Marie Terezie (<i>Vzdělávací pořad</i>)	23
Jsem Jehuda Bacon (<i>Vzdělávací pořad</i>)	24
Evropský humanista Přemysl Pitter (<i>Vzdělávací pořad</i>)	26
17. listopad (<i>Vzdělávací pořad</i>)	27
Malý písař (<i>Výtvarná dílna</i>)	28
Za tajemstvím písma a papíru (<i>Výtvarná dílna</i>)	29
České školství v proměnách staletí (<i>Vzdělávací pořad – beseda</i>)	30

Střední škola

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě (<i>Samostatná práce</i>)	32
Jsem Jehuda Bacon (<i>Vzdělávací pořad</i>)	34
Evropský humanista Přemysl Pitter (<i>Vzdělávací pořad</i>)	36
17. listopad (<i>Vzdělávací pořad</i>)	37
Pojď sem, dítě (<i>Vzdělávací pořad – Jan Amos Komenský</i>)	38
České školství v proměnách staletí (<i>Vzdělávací pořad – beseda</i>)	39

Za tajemstvím písma a papíru **VÝTVARNÁ DÍLNA**

Tato dílna je určena dětem předškolního věku, ve které se seznámí s objevem výroby papíru, rovněž s různými materiály, které se dříve používaly ke psaní (papyrus, pergamen, kůra). Žáci si vlastnoručně vyrobí ruční papír a odnesou si jej. Pochopí význam recyklace papíru. Rovněž si mohou vyzkoušet techniku takzvaných „neviditelných“ inkoustů formou výtvarného vyjádření.

DÉLKA PROGRAMU cca 60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

Pedagogický doprovod zdarma.

Zahrnuje vstupné do celého muzea.

Z babiččiny a maminciny aktovky **VZDĚLÁVACÍ POŘAD**

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro rozvoj verbálních dovedností žáků. Rozvíjí poznatky o vývoji lidské společnosti formou řízené besedy o přírodě, pohádkách, významných postavách naší historie atd. Na vývoji obyčejných školních pomůcek mohou žáci zaznamenat rozvoj techniky a komunikačních strategií v průběhu 20. a 21. stol., např. školní nástěnné obrazy se stávají již překonanou, ale přesto nostalgicky půvabnou názornou pomůckou. Seznámí se jednoduchou formou s vývojem vzdělanosti na našem území a s vývojem technického pokroku prostřednictvím měnicího se školního prostředí.

Pořad lze spojit s jednoduchými výtvarnými prvky (omalovánky na dané téma, psaní husím brkem).

DÉLKA PROGRAMU cca 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

Pedagogický doprovod zdarma.

Zahrnuje vstupné do celého muzea.

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Tato edukativní samostatná činnost žáků je zaměřena na jejich seznámení s komplexní problematikou dějin školství, k čemuž využívá stálou interaktivní expozici pedagogického muzea „Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě“, pod záštitou České komise pro UNESCO, jež je věnována dějinám školství, učitelstva a vzdělanosti od středověku po současnost včetně nadčasového odkazu J. A. Komenského a je rozdělena do dvanácti oddílů.

1. Počátky křesťanské vzdělanosti (9.–14. století)
2. Pražská univerzita a její mezinárodní význam (2. polovina 14. století – poč. 15. století)
3. Zlatý věk humanismu (15.–16. století)
4. Zrod moderní pedagogiky (15.–17. století)
5. Světla a stíny baroka aneb Barokní most k modernímu vzdělávání (17. – 1. pol. 18. století)
6. Odkaz J. A. Komenského (1592–1670)
7. Cesta k všeobecné gramotnosti (18. století)
8. Vzdělávání novodobého národa (přelom 18. a 19. století)
9. Tradice české vzdělanosti v 19. století
10. Vzdělávání ve státě Tomáše Garrigue Masaryka (1918–1938)
11. Vzdělanost a totalita (1938–1989)
12. Demokracie a pluralita ve vzdělání (současnost)

Součástí stálé expozice je:

- Školní kabinet (přelom 19. a 20. století)
- Interaktivní program: J. A. Komenský – život, dílo, odkaz
- Promítání dokumentů
- Elektronicky zpřístupněný fond školních vysvědčení a školních obrazů
- Ukázky školních tříd z doby 1. republiky a z období socialismu
- Písařský koutek s dobovým psacím náčiním (pero s násadkou, husí brk)
- Expozice – Jak se cvičovalo – historie výuky tělocviku

Žáci obdrží v ceně vstupenky pracovní sešity s úkoly, přizpůsobenými danému věku, jejichž řešení naleznou, pod vedením průvodců, ve stálé expozici. Lze pracovat jednotlivě i ve skupinách. Vyplněné sešity si žáci mohou odnést domů, případně využít pro další výuku.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 30 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Pojď sem, dítě

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – JAN AMOS KOMENSKÝ

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky tohoto tématu ve 4.–9. třídě ZŠ. Jedná se o ucelený přehled života a díla Jana Amose Komenského, jednoho z nejvýznamnějších českých vzdělanců s celosvětovým významem, zakladatele moderní pedagogiky a výchovy. Rovněž je kladen důraz na jeho pedagogické zásady, na potřebu celoživotního a systematického vzdělávání. Představíme rovněž postavu Komenského jako vděčný umělecký objekt (známky, portréty, bankovky, sochy, atd.).

Ve skupinách obdrží žáci Komenského životopis rozdělený na etapy, výsledky dle zadání jsou prezentovány ostatním spolužákům. Pořad je možno doplnit jednoduchými výtvarnými technikami, např. návrh erbu Komenského jako Učitele národů, či psaní husím brkem.

Tento pořad je vhodné zkombinovat s programem **Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě.**

DĚLKA PROGRAMU cca 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Z babiččiny a maminciny aktovky

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro rozvoj verbálních dovedností žáků. Rozvíjí poznatky o vývoji lidské společnosti formou řízené besedy o přírodě, pohádkách, významných postavách naší historie atd. Na vývoji obyčejných školních pomůcek mohou žáci zaznamenat rozvoj techniky a komunikačních strategií v průběhu 20. a 21. stol., např. školní nástěnné obrazy se stávají již překonanou, ale přesto nostalgicky působivou názornou pomůckou. Seznámí se jednoduchou formou s vývojem vzdělanosti na našem území a s vývojem technického pokroku prostřednictvím měnícího se školního prostředí.

Pořad lze spojit s jednoduchými výtvarnými prvky (omalovánky na dané téma, psaní husím brkem).

DĚLKA PROGRAMU cca 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Ve škole české královny Marie Terezie

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Tento pořad je připraven pro prohloubení výuky o tereziánských reformách školství. Žáci se seznámí se zavedením povinného vzdělávání dětí a vyzkoušejí si psaní kurentem, písmem používaným od 16. do 20. století. Rovněž si vyrobí pečeť s portrétem Marie Terezie a pokusí se odhalit tajemství slov jako zbožorobna či no-sočistoplena.

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Za tajemstvím písma a papíru

VÝTVARNÁ DÍLNA

Výtvarná dílna, ve které se žáci mohou dotknout materiálů, které se dříve používaly ke psaní, jako pergamen nebo papyrus. Rovněž se dozvědí, kde byl vynalezen papír, o jeho rozšíření do Evropy a počátků jeho výroby v Čechách. Papír si děti vlastnoručně vyrobí a odnesou si jej domů. Zároveň obdrží pracovní list o historii výroby papíru.

Žáci se rovněž seznámí s technikou psaní kaligrafickým perem, s různými druhy „neviditelných“ inkoustů a také s tzv. kurentem (typ písma užívaný v Čechách od 18. století do doby před druhou světovou válkou).

DĚLKA PROGRAMU cca 75 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Středověká škola

VÝTVARNÁ DÍLNA

Výtvarná dílna, ve které se žáci seznámí s materiály, na které se ve středověku psalo, se středověkým písmem, způsobem zdobení středověkých rukopisů a zhotovováním pečeti.

Děti se seznámí s technikou psaní kaligrafickým perem, napíšou si a vyzdobí vlastní listinu, kterou rovněž opatří pečeti.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Malý písař

VÝTVARNÁ DÍLNA

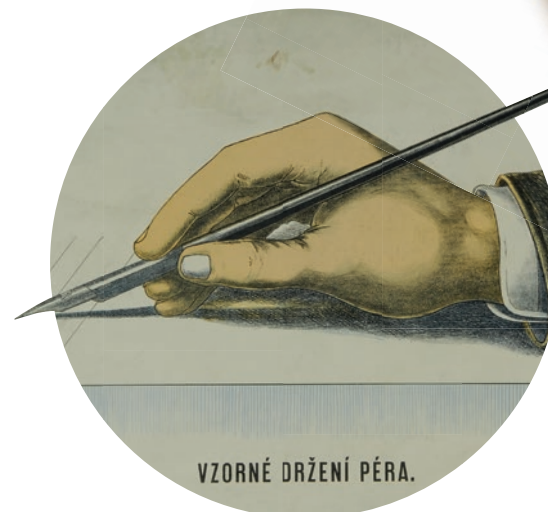
Výtvarná dílna, ve které se děti postupně seznámí s různými druhy písma, které se používaly na našem území od příchodu Cyrila a Metoděje do 20. století. Vyzkouší si psát hlaholicí, gotickou minuskulou, kurentem (písmo používané od 16. do 20. století) a tzv. českou latinkou. Dotknou se neobvyklých materiálů používaných ke psaní před objevem papíru. Žáci si také vyzkouší techniku psaní kaligrafickým perem, popřípadě husím brkem.

Pro tento program jsou připraveny pracovní listy s informacemi o druzích písma a předlohami pro psaní.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

VZORNÉ DRŽENÍ PÉRA.

České školství v proměnách staletí

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – BESEDA

Série besed o dějinách českého školství a vzdělanosti, které jsou vedeny v inspirativním prostředí muzea. Besedy mohou být přizpůsobeny věku a vyspělosti posluchačů.

Ke každému z představovaných témat nabízíme krátké pracovní listy.

Na vyžádání mohou lektori muzea připravit přednášky o specializovaných tématech z dějin školství, která nejsou v nabídce:

- Středověká vzdělanost
- Tereziánské reformy
- Tradice české vzdělanosti v 19. století
- Vzdělávání dívek v Čechách
- Školství v období První republiky
- Školství v období Protektorátu Čechy a Morava
- Socialistické školství
- Škola včera, dnes a zítra

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

NÁRODNÍ
ŠKOLA

Základní škola
2. STUPEŇ

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Tato edukativní samostatná činnost žáků je zaměřena na jejich seznámení s komplexní problematikou dějin školství, k čemuž využívá stálou interaktivní expozici pedagogického muzea „Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě“, pod záštitou České komise pro UNESCO, jež je věnována dějinám školství, učitelstva a vzdělanosti od středověku po současnost včetně nadčasového odkazu J. A. Komenského a je rozdělena do dvanácti oddílů.

1. Počátky křesťanské vzdělanosti (9.–14. století)
2. Pražská univerzita a její mezinárodní význam (2. polovina 14. století – poč. 15. století)
3. Zlatý věk humanismu (15.–16. století)
4. Zrod moderní pedagogiky (15.–17. století)
5. Světla a stíny baroka aneb Barokní most k modernímu vzdělávání (17. – 1. pol. 18. století)
6. Odkaz J. A. Komenského (1592–1670)
7. Cesta k všeobecné gramotnosti (18. století)
8. Vzdělávání novodobého národa (přelom 18. a 19. století)
9. Tradice české vzdělanosti v 19. století
10. Vzdělávání ve státě Tomáše Garrigue Masaryka (1918–1938)
11. Vzdělanost a totalita (1938–1989)
12. Demokracie a pluralita ve vzdělání (současnost)

Součástí stálé expozice je:

- Školní kabinet (přelom 19. a 20. století)
- Interaktivní program: J. A. Komenský – život, dílo, odkaz
- Promítání dokumentů
- Elektronicky zpřístupněný fond školních vysvědčení a školních obrazů
- Ukázky školních tříd z doby 1. republiky a z období socialismu
- Písařský koutek s dobovým psacím náčiním (pero s násadkou, husí brk)
- Expozice – Jak se cvičovalo – historie výuky tělocviku

Žáci obdrží v ceně vstupenky pracovní sešity s úkoly, přizpůsobenými danému věku, jejichž řešení naleznou, pod vedením průvodců, ve stálé expozici. Lze pracovat jednotlivě i ve skupinách. Vyplněné sešity si žáci mohou odnést domů, případně využít pro další výuku.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 30 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Pojď sem, dítě

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – JAN AMOS KOMENSKÝ

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky tohoto tématu ve 4.–9. třídě ZŠ. Jedná se o ucelený přehled života a díla Jana Amose Komenského, jednoho z nejvýznamnějších českých vzdělavců s celosvětovým významem, zakladatele moderní pedagogiky a výchovy. Rovněž je kladen důraz na jeho pedagogické zásady, na potřebu celoživotního a systematického vzdělávání. Představíme rovněž postavu Komenského jako vděčný umělecký objekt (známky, portréty, bankovky, sochy, atd.).

Ve skupinách obdrží žáci Komenského životopis rozdělený na etapy, výsledky dle zadání jsou prezentovány ostatním spolužákům. Pořad je možno doplnit jednoduchými výtvarnými technikami, např. návrh erbů Komenského jako Učitele národů, či psaní husím brkem.

Tento pořad je vhodné zkombinovat s programem **Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě.**

DĚLKA PROGRAMU cca 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Ve škole české královny Marie Terezie

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Tento pořad je připraven pro prohloubení výuky o tereziánských reformách školství. Žáci se seznámí se zavedením povinného vzdělávání dětí a vyzkoušejí si psaní kurentem, písmem používaným od 16. do 20. století. Rovněž si vyrobí pečeť s portrétem Marie Terezie a pokusí se odhalit tajemství slov jako zbožorobna či no-sočistoplena.

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Jsem Jehuda Bacon

(Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu)

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Pořad představuje izraelského výtvarníka českého původu **Jehudu Bacona (nar. 1929)**, který přežil koncentrační tábory v Terezíně, Osvětimi, Mauthausenu a Guns Kirchenu. J. Bacon byl jedním z židovských sirotků, o které se po skončení druhé světové války staral Přemysl Pittra. J. Bacon je nejen celosvětově uznávaným výtvarníkem, ale také mezinárodně respektovanou osobností, která poskytuje médiím rozhovory týkající se holocaustu a zejména v Německu a Rakousku pořádá besedy pro mládež. Zároveň jde o charismatického člověka, který i ve svém pokročilém věku má co říci zejména mladé generaci. Přestože již od roku 1948 žije v Izraeli, na svoji původní vlast stále vzpomíná a je s ní v kontaktu.

Vzdělávací pořad představuje J. Bacona nejen jako pamětníka holocaustu, ale také jako uznávaného výtvarníka, který se ve své tvorbě tematicce holocaustu věnoval. Některé obrazy, na kterých jsou zachyceny prožité hrůzy a utrpení, J. Bacon namaloval těsně po ukončení druhé světové války, takže mohly být využity dokonce jako důkazní materiál při izraelském procesu s nacistou Adolfem Eichmannem. Žáci a studenti ve vzdělávacím pořadu zhlédnou dokumentární medailonek, dále budou pracovat s reprodukcemi výtvarných děl J. Bacona a s kopiemi archivních

dokumentů. Cílem programu je upozornění na problematiku holocaustu, působení na emoce žáků a studentů, umocňování jejich prožitku z výuky a posílení jejich odporu vůči antisemitismu a nesnášenlivosti. Téma není zaměřeno pouze na vylíčení válečného prožitku J. Bacona a jeho vzpomínek na internaci v koncentračních táborech, ale také na pobyt v ozdravovnách P. Pittra. J. Bacon celý svůj dospělý život vděčně vzpomíná na péči a podporu ze strany P. Pittra a jeho spolupracovníků, kteří mu po prožitém utrpení pomáhali vyrovnat se se ztrátou nejbližších, umožnili mu vlastně návrat do života a také znovu nalézt ztracenou víru v člověka.

Propojení historie a výtvarného umění může být zajímavé i pro žáky a studenty umělecky zaměřených škol.

Účastníci pořadu obdrží zdarma publikaci o životě a díle J. Bacona.

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

Pedagogický doprovod zdarma.

Zahrnuje vstupné do celého muzea.

strávil ve Švýcarsku. Činnost Přemysla Pittra byla oceněna významnými vyznamenáními – obdržel oficiální uznání izraelské vlády, Záslužný kříž I. třídy Spolkové republiky Německo, in memoriam Řád T. G. Masaryka.

Pořad kombinuje zhlédnutí výukového DVD s následnou besedou. Pro práci ve skupinách jsou připraveny podkladové materiály.

DÉLKA PROGRAMU 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Evropský humanista Přemysl Pitter

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

„Kdo zachraňuje jednu duši, zachraňuje celý svět.“

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky dějin 20. století na ZŠ. **Přemysl Pitter (1895–1976)** působil za první republiky mezi chudými dětmi na pražském Žižkově. S pomocí přátel vybudoval Milíčův dům, zařízení pro mimoškolní činnost dětí. Během druhé světové války pomáhal židovským rodinám a po jejím skončení zorganizoval „akci zámky“, díky které byly v ozdravovnách poblíž Prahy zachráněny stovky dětí – dětí židovských, které se vracely z koncentračních táborů i dětí německých z českých internačních táborů. Mnohým dětem pomáhal najít jejich ztracené příbuzné.

V roce 1951 byl nucen Pitter emigrovat. Léta působil v německém táboře pro uprchlíky Valka, spolupracoval s Rádiem Svobodná Evropa, přispíval do exilových časopisů. Poslední roky života

17. listopad

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Program je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky dějin 20. století na ZŠ. Žáci se sami aktivně podílí na rekonstrukci událostí, které se odehrály 17. listopadu v letech 1939 a 1989. Během rekonstrukce pracují s výpověďmi pamětníků, dobovými obrazovými materiály, jako jsou autentické nahrávky nebo fotografie. Pomocí tohoto programu mohou žáci lépe pochopit totalitní systémy během 2. světové války a v období po roce 1948.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Malý písař

VÝTVARNÁ DÍLNA

Výtvarná dílna, ve které se děti postupně seznámí s různými druhy písma, které se používaly na našem území od příchodu Cyrila a Metoděje do 20. století. Vyzkouší si psát hlaholicí, gotickou minuskulou, kurentem (písmo používané od 16. do 20. století) a tzv. českou latinkou. Dotknou se neobvyklých materiálů používaných ke psaní před objevem papíru. Žáci si také vyzkouší techniku psaní kaligrafickým perem, popřípadě husím brkem.

Pro tento program jsou připraveny pracovní listy s informacemi o druzích písma a předlohami pro psaní.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Za tajemstvím písma a papíru

VÝTVARNÁ DÍLNA

Výtvarná dílna, ve které se žáci mohou dotknout materiálů, které se dříve používaly ke psaní, jako pergamen nebo papyrus. Rovněž se dozvědí, kde byl vynalezen papír, o jeho rozšíření do Evropy a počátků jeho výroby v Čechách. Papír si děti vlastnoručně vyrobí a odnesou si jej domů. Zároveň obdrží pracovní list o historii výroby papíru.

Žáci se rovněž seznámí s technikou psaní kaligrafickým perem, s různými druhy „neviditelných“ inkoustů a také s tzv. kurentem (typ písma užívaný v Čechách od 18. století do doby před druhou světovou válkou).

DÉLKA PROGRAMU cca 75 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

České školství v proměnách staletí

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – BESEDA

Série besed o dějinách českého školství a vzdělanosti, které jsou vedeny v inspirativním prostředí muzea. Besedy mohou být přizpůsobeny věku a vyspělosti posluchačů.

Ke každému z představovaných témat nabízíme krátké pracovní listy.

Na vyžádání mohou lektori muzea připravit přednášky o specializovaných tématech z dějin školství, která nejsou v nabídce:

- Středověká vzdělanost
- Tereziánské reformy
- Tradice české vzdělanosti v 19. století
- Vzdělávání dívek v Čechách
- Školství v období První republiky
- Školství v období Protektorátu Čechy a Morava
- Socialistické školství
- Škola včera, dnes a zítra

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Střední škola

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Tato edukativní samostatná činnost žáků je zaměřena na jejich seznámení s komplexní problematikou dějin školství, k čemuž využívá stálou interaktivní expozici pedagogického muzea „Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě“, pod záštitou České komise pro UNESCO, jež je věnována dějinám školství, učitelstva a vzdělanosti od středověku po současnost včetně nadčasového odkazu J. A. Komenského a je rozdělena do dvanácti oddílů.

1. Počátky křesťanské vzdělanosti (9.–14. století)
2. Pražská univerzita a její mezinárodní význam (2. polovina 14. století – poč. 15. století)
3. Zlatý věk humanismu (15.–16. století)
4. Zrod moderní pedagogiky (15.–17. století)
5. Světla a stíny baroka aneb Barokní most k modernímu vzdělávání (17. – 1. pol. 18. století)
6. Odkaz J. A. Komenského (1592–1670)
7. Cesta k všeobecné gramotnosti (18. století)
8. Vzdělávání novodobého národa (přelom 18. a 19. století)
9. Tradice české vzdělanosti v 19. století
10. Vzdělávání ve státě Tomáše Garrigue Masaryka (1918–1938)
11. Vzdělanost a totalita (1938–1989)
12. Demokracie a pluralita ve vzdělání (současnost)

Součástí stálé expozice je:

- Školní kabinet (přelom 19. a 20. století)
- Interaktivní program: J. A. Komenský – život, dílo, odkaz
- Promítání dokumentů
- Elektronicky zpřístupněný fond školních vysvědčení a školních obrazů
- Ukázky školních tříd z doby 1. republiky a z období socialismu
- Písařský koutek s dobovým psacím náčiním (pero s násadkou, husí brk)
- Expozice – Jak se cvičovalo – historie výuky tělocviku

Žáci obdrží v ceně vstupenky pracovní sešity s úkoly, přizpůsobenými danému věku, jejichž řešení naleznou, pod vedením průvodců, ve stálé expozici. Vyplněné sešity si žáci mohou odnést domů, případně využít pro další výuku.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 30 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

Jsem Jehuda Bacon

(Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu)

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Pořad představuje izraelského výtvarníka českého původu **Jehudu Bacona (nar. 1929)**, který přežil koncentrační tábory v Terezíně, Osvětimi, Mauthausenu a Guns Kirchenu. J. Bacon byl jedním z židovských sirotků, o které se po skončení druhé světové války staral Přemysl Pittra. J. Bacon je nejen celosvětově uznávaným výtvarníkem, ale také mezinárodně respektovanou osobností, která poskytuje médiím rozhovory týkající se holocaustu a zejména v Německu a Rakousku pořádá besedy pro mládež. Zároveň jde o charismatického člověka, který i ve svém pokročilém věku má co říci zejména mladé generaci. Přestože již od roku 1948 žije v Izraeli, na svoji původní vlast stále vzpomíná a je s ní v kontaktu.

Vzdělávací pořad představuje J. Bacona nejen jako pamětníka holocaustu, ale také jako uznávaného výtvarníka, který se ve své tvorbě tematicky holocaustu věnoval. Některé obrazy, na kterých jsou zachyceny prožité hrůzy a utrpení, J. Bacon namaloval těsně po ukončení druhé světové války, takže mohly být využity dokonce jako důkazní materiál při izraelském procesu s nacistou Adolfem Eichmannem. Žáci a studenti ve vzdělávacím pořadu zhlédnou dokumentární medailonek, dále budou pracovat s reprodukcemi výtvarných děl J. Bacona a s kopiemi archivních

dokumentů. Cílem programu je upozornění na problematiku holocaustu, působení na emoce žáků a studentů, umocňování jejich prožitku z výuky a posílení jejich odporu vůči antisemitismu a nesnášenlivosti. Téma není zaměřeno pouze na vylíčení válečného prožitku J. Bacona a jeho vzpomínek na internaci v koncentračních táborech, ale také na pobyt v ozdravovnách P. Pittra. J. Bacon celý svůj dospělý život vděčně vzpomíná na péči a podporu ze strany P. Pittra a jeho spolupracovníků, kteří mu po prožitém utrpení pomáhali vyrovnat se se ztrátou nejbližších, umožnili mu vlastně návrat do života a také znovu nalézt ztracenou víru v člověka.

Propojení historie a výtvarného umění může být zajímavé i pro žáky a studenty umělecky zaměřených škol.

Účastníci pořadu obdrží zdarma publikaci o životě a díle J. Bacona.

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

strávil ve Švýcarsku. Činnost Přemysla Pittra byla oceněna významnými vyznamenáními – obdržel oficiální uznání izraelské vlády, Záslužný kříž I. třídy Spolkové republiky Německo, in memoriam Řád T. G. Masaryka.

Pořad kombinuje zhlédnutí výukového DVD s následnou besedou. Pro práci ve skupinách jsou připraveny podkladové materiály.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

Pedagogický doprovod zdarma.

Zahrnuje vstupné do celého muzea.

Evropský humanista Přemysl Pitter

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

„Kdo zachraňuje jednu duši, zachraňuje celý svět.“

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky dějin 20. století na ZŠ. **Přemysl Pitter (1895–1976)** působil za první republiky mezi chudými dětmi na pražském Žižkově. S pomocí přátel vybudoval Milíčův dům, zařízení pro mimoškolní činnost dětí. Během druhé světové války pomáhal židovským rodinám a po jejím skončení zorganizoval „akci zámky“, díky které byly v ozdravovnách poblíž Prahy zachráněny stovky dětí – dětí židovských, které se vracely z koncentračních táborů i dětí německých z českých internačních táborů. Mnohým dětem pomáhal najít jejich ztracené příbuzné.

V roce 1951 byl nucen Pitter emigrovat. Léta působil v německém táboře pro uprchlíky Valka, spolupracoval s Rádiem Svobodná Evropa, přispíval do exilových časopisů. Poslední roky života

17. listopad

VZDĚLÁVACÍ POŘAD

Program je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky dějin 20. století na SŠ. Žáci se sami aktivně podílí na rekonstrukci událostí, které se odehrály 17. listopadu v letech 1939 a 1989. Během rekonstrukce pracují s výpověďmi pamětníků, dobovými obrazovými materiály, jako jsou autentické nahrávky nebo fotografie. Pomocí tohoto programu mohou žáci lépe pochopit totalitní systémy během 2. světové války a v období po roce 1948.

DÉLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

Pedagogický doprovod zdarma.

Zahrnuje vstupné do celého muzea.

Pojď sem, dítě

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – JAN AMOS KOMENSKÝ

Tento pořad je připraven jako pomůcka pro prohloubení výuky tohoto tématu na středních školách. Jedná se o ucelený přehled života a díla Jana Amose Komenského, jednoho z nejvýznamnějších českých vzdělců s celosvětovým významem, zakladatele moderní pedagogiky a výchovy. Rovněž je kladen důraz na jeho pedagogické zásady, na potřebu celoživotního a systematického vzdělávání. Představíme rovněž postavu Komenského jako vděčný umělecký objekt (známky, portréty, bankovky, sochy, atd).

Ve skupinách obdrží žáci Komenského životopis rozdělený na etapy, výsledky dle zadání jsou prezentovány ostatním spolužákům.

Tento pořad je vhodné zkombinovat s programem **Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě.**

DĚLKA PROGRAMU cca 45 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

České školství v proměnách staletí

VZDĚLÁVACÍ POŘAD – BESEDA

Série besed o dějinách českého školství a vzdělanosti, které jsou vedeny v inspirativním prostředí muzea. Besedy mohou být přizpůsobeny věku a vyspělosti posluchačů.

Ke každému z představovaných témat nabízíme krátké pracovní listy.

Na vyžádání mohou lektoři muzea připravit přednášky o specializovaných tématech z dějin školství, která nejsou v nabídce:

- Středověká vzdělanost
- Tereziánské reformy
- Tradice české vzdělanosti v 19. století
- Vzdělávání dívek v Čechách
- Školství v období První republiky
- Školství v období Protektorátu Čechy a Morava
- Socialistické školství
- Škola včera, dnes a zítra

DĚLKA PROGRAMU 45–60 min.

CENA PROGRAMU 40 Kč

*Pedagogický doprovod zdarma.
Zahrnuje vstupné do celého muzea.*

INFORMACE PRO NÁVŠTĚVNÍKY

Jak pořady a besedy objednat?

- minimálně 1 týden před předpokládanou návštěvou
- e-mailem na adrese pedagog@npmk.cz nebo houserova@npmk.cz
- telefonicky na tel. čísle 257 533 455

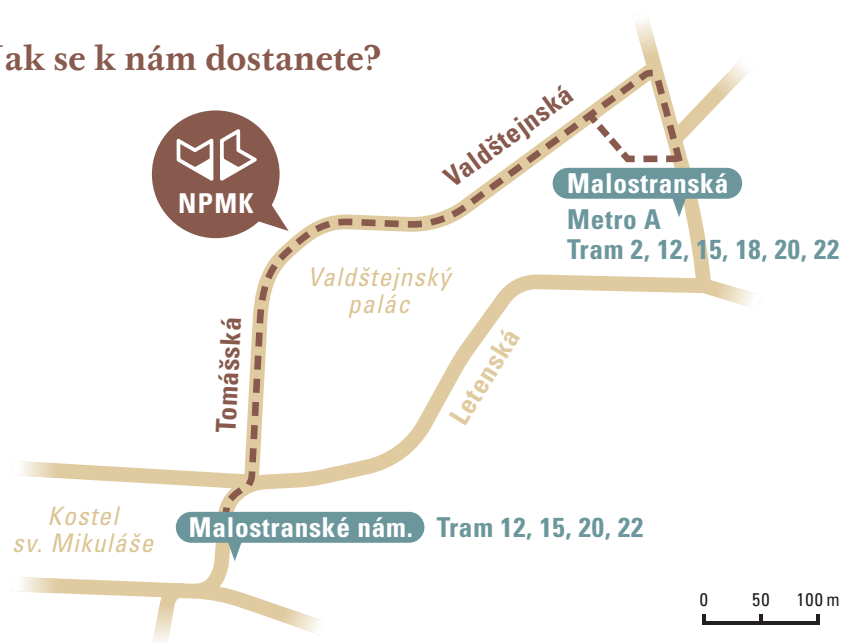
Otevírací doba

- denně kromě pondělí 10.00–12.30 a 13.00–17.00
- pro školní skupiny po dohodě

Kontakt

- Valdštejská 18, 118 00 Praha 1 – Malá Strana
- tel.: 257 533 455
- e-mail: pedagog@npmk.cz
- web: www.npmk.cz
- Facebook: @NPMKJAK

Jak se k nám dostanete?

ZVEME VÁS NA EDUKAČNÍ PROGRAMY DO MUZEÍ A GALERIÍ PO CELÉ ČR!

Chcete se něco dozvědět formou zážitkové pedagogiky?

Provéřit svou šikovnost a vytvořit si vlastnoruční výrobek?

Ocitnout se mezi autentickými předměty z dávných časů a najít souvislosti?

Porozumět lépe dějinám?

Navštivte webový portál www.npmk.cz nebo www.muzeoedu.cz
a vyberte si program na míru!

MUZEORED – Centrální portál edukačních aktivit muzeí a galerií ČR

**MUZEORED nabízí aktivity pro děti a mládež zaměřené na
vzdělávání všech věkových kategorií:**

Předškolní vzdělávání • Základní vzdělávání – 1. stupeň
Základní vzdělávání – 2. stupeň • Střední školy a učiliště

Vše o muzeích v ČR najdete na www.do-muzea.cz.

Přijďte si k nám rozšířit obzory... Historie má co nabídnout vám všem!

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje tyto aktivity formou pokusného ověřování – Vzdělávací programy paměťových institucí do škol. Podrobné informace o vyhlášeném pokusném ověřování najdete na www.msmt.cz/file/41199.